

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Прем'єр-міністру України

ШМИГАЛЮ Д.А.

Шановний Денисе Анатолійовичу!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит народного депутата України Гереги О. В., оголошений на засіданні Верховної Ради України 18 лютого 2022 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 2 арк. у 1 прим.

З повагою

Руслан СТЕФАНЧУК

ЕАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: СТЕФАНЧУК РУСЛАН ОЛЕКСІЙОВИЧ
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA10400000062EE150049384302
Дійсний до: 14.05.2022 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 11/10-2022/49890 від 21.02.2022

841237

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ
Герєга Олександр Володимирович

01008, м. Київ, вул. Грушевського, 5, тел. 044-255-28-25, ф. 044-255-33-23
e-mail: Hereha@rada.gov.ua

Вих. №22-02/393

«17» лютого 2022 р.

Прем'єр-міністру України
ШМИГАЛЮ Д. А.

вул. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

***Щодо необхідності розподілу частини
рентної плати за користування надрами
для видобування корисних копалин
загальнодержавного та місцевого значення
до доходів районних бюджетів***

Шановний Денисе Анатолійовичу!

Процес децентралізації влади в Україні наразі перебуває на шляху стабілізації та формування для населення нового типу місцевого самоуправління. Передбачуваним результатом такої реформи є утворення укрупнених районів в розрізі територій областей України. Так, внаслідок змін територіального устрою нашої держави утворилися абсолютно нові адміністративно-територіальні одиниці, які характеризуються значно більшою територією, кількістю населення, а владні структури водночас наділені більшою повнотою відповідальності та повноважень. Проте, головною рушійною силою розвитку населених пунктів, районних центрів та районів в цілому є фінансовий ресурс.

Розуміючи цю вкрай непросту ситуацію, до мене звертаються депутати районних рад Хмельницької області з проханням звернути увагу на усталену ситуацію. Вони констатують недостатність наповнення районних бюджетів у зв'язку з вузьким колом джерел надходження доходів до них. Представляючи інтереси України та Хмельницької області зокрема, зобов'язаний відреагувати на такі звернення депутатським запитом.

Бюджетним Кодексом України передбачено рентну плату за корисні копалини державного та місцевого значення.

Рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення наразі розподіляється наступним чином:

до доходів Державного бюджету України:

- 70 відсотків рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення (крім рентної плати, визначеної пунктом 5¹ цієї частини статті);

до доходів бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад:

- 25 відсотків рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення (крім рентної плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу, газового конденсату та бурштину), що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя;

- 5 відсотків рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення (крім рентної плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу, газового конденсату та бурштину), що зараховується за місцезнаходженням (місцем видобутку) відповідних природних ресурсів;

до доходів бюджету Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів:

- 25 відсотків рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення (крім рентної плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу, газового конденсату та бурштину).

Рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин місцевого значення наразі є джерелом доходу лише територіальних громад.

Проаналізувавши норми Бюджетного кодексу України, очевидно, що склад доходів загального фонду районних бюджетів згідно статті 64¹ не містить жодного відсотка рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин ані загальнодержавного, ані місцевого значення, що потребує додаткових пояснень. Перелік джерел доходів загального фонду районних бюджетів не є вичерпним, але аж ніяк не передбачає певного відсотку рентної плати за користування надрами, плати за землю, акцизного збору, податку від здійснення підприємницької діяльності чи податку з доходів фізичних осіб.

Головним нормативно-правовим актом, яким керуються органи місцевого самоврядування є Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні». Статтею 71 цього Закону передбачено гарантії місцевого самоврядування, його органів та посадових осіб, основною з яких є самостійність в реалізації наданих їм повноважень.

З метою забезпечення окресленої вище самостійності в діяльності та прийнятті управлінських рішень, районна рада, як і інший орган місцевого самоврядування повинен бути забезпечений фінансовою незалежністю в достатньому об'ємі щорічним прийняттям та затвердженням рішення ради про бюджет району на конкретний рік своєї діяльності.

Так, статтею 66 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» встановлено збалансування місцевих бюджетів, а отже бюджети мають бути достатніми для виконання органами місцевого самоврядування наданих їм законом повноважень та забезпечення населення послугами не нижче рівня мінімальних соціальних потреб, а повноваження на здійснення витрат місцевого бюджету мають відповідати обсягу надходжень місцевого бюджету.

Про це говорять і норми Європейської хартії місцевого самоврядування, ратифікованої Україною 15 липня 1997 року, яка набрала чинності для України з 01.01.1998 року. Згідно частини 1 та частини 2 статті 9 Хартії органи місцевого самоврядування мають право, в рамках національної економічної політики, на власні

адекватні фінансові ресурси, якими вони можуть вільно розпоряджатися в межах своїх повноважень, а обсяг фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування повинен відповідати повноваженням, передбаченим Конституцією України або законами України.

Зокрема, частиною 5 статті 9 Хартії закріплено, що захист більш слабких у фінансовому відношенні органів місцевого самоврядування передбачає запровадження процедур бюджетного вирівнювання або аналогічних заходів з метою подолання наслідків нерівного розподілу потенційних джерел фінансування і фінансового тягара, який вони повинні нести.

У свою чергу, районні ради затверджують районні бюджети, які формуються з коштів державного бюджету для їх відповідного розподілу між територіальними громадами або для виконання спільних проектів та з коштів, залучених на договірних засадах з місцевих бюджетів для реалізації спільних соціально-економічних та культурних програм, контролюють їх виконання. Така вимога закріплена у частині 2 статті 61 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».

Згідно вказаного вище Закону, доходи місцевих бюджетів формуються за рахунок власних, визначених законом, джерел та закріплених у встановленому законом порядку загальнодержавних податків, зборів та інших обов'язкових платежів.

Дійсно, досить справедливим є розподіл лівової частки рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин місцевого значення до бюджетів територіальних громад за місцем знаходження покладів таких корисних копалин. Проте, ми не можемо провести такої аналогії з бюджетами районів по відношенню до рентної плати за корисні копалини.

Недостатнє наповнення районного бюджету не дозволяє повною мірою функціонувати усім, передбаченим законом, складовим доходів загального фонду цих бюджетів. Одним з таких є плата за розміщення тимчасово вільних коштів районних бюджетів.

Не потрібно забувати, що районні ради поруч із обласними радами є органами місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ та міст згідно статті 140 Конституції України.

Тому, у зв'язку з вищенаведеним та з метою сприяння усім районним радам на території України у виконанні наданих їм законом повноважень, для реалізації соціально-економічних та культурних програм розвитку районів, з метою підтримки вертикалі місцевої влади в розрізі місцевого самоврядування та визнання великої ролі районних рад в його структурі, для підсилення фінансової спроможності районних бюджетів, керуючись ст. 15 Закону України «Про статус народного депутата України», прошу Вас з метою врегулювання проблемної ситуації вивчити її та в межах компетенції вжити дієвих заходів щодо вирішення.

**З повагою,
народний депутат України**

О.В. Герога
(посв. № 393)